

MARIJIN LIST

BREZMADEŽNA

Cena številki 1 Dinar.

Poština plačana v gotovini.

E. BALKÁNYI D. LENDAVA,

Nevtepeno Poprijeta Devica Marija.

Pobožen mesečen list.

Vrejūje ga z dovoljenjom cerkvene oblasti: **Klekl Jožef, vp. pleb. v Črensovcih, Prekmurje.** Izhaja vsaki mesec 8. na spomin petdesetletnice razglašenja verske istine od Marijinoga nevtepenoga poprijetja l. 1904. dec. 8., gda je tel list, kak prvi slovenski list Slovencom Slovenske Krajine do rok dani.

Cena na leto: doma na skūpni naslov 10 Din., na posameznoga 15 Din., v Austrijo i na Vogrsko 25 Din., v Ameriko z Novinami i kalendarom „Srca Jezušovoga“ vred štiri dolare. Naročniki so deležni sada več jezerih sv. meš i dobijo k listi vsi brezplačno kalendar Srca Jezušovoga.

Na delo za Martinišče!

Ka pa je to „Martinišče“? To je zavod za rim. kat. dijake, šteri hodijo v sobočko gimnazijo. Pa je takši zavod potreben? Potreben je tak, kak cerkev v fari, kak oko v glavi, kak plot okoli ograda, kak količ pri gingavom trsi. Vsi varaši po sveti so puni takših zavodov, zato tūdi za naše prekmurske dijake more biti. Tak do meli bliže v šolo, se za včenje bole pripravijo, posebno pa se bodo dobro vzgajali v krščanskem dūhi. Naš narod je krščanski, zato morejo biti odločni krščeniki tūdi njegovi voditelji.

Pomagajte k zidanki toga potrebnoga zavoda. Pošilajte svoje dare na vodstvo Martinišča. Lepa prilika za to je posebno ta, či si kūpите bar edno srečko za loterijo Martinišča. Edna srečka košta 5 din.

Vsebina :

	Stran
Prvo delo sv. Družine	1
Lūbezen Jezušovoga Srca do sv. Janoša apoštola	2
Kratke misli za dugo življenje	3
Trnjava korona presv. Srca Jezušovoga	6
Vzgojne drobtinice	8
Navuk od odpustkov	11
Don Bosko, prijatelj mladine	14
Glasi iz doma i sveta	14

Prvo delo sv. Držine.

Potem, ka je Bl. D. Marija že zaročena, zdana bila z sv. Jožefom i potem, ka je že poprijela po čudnoj milošči sv. Dūha, Jezusa, božega Sina v svojo presveto utrobo, se je napotila v Hebron, da obiše svojo tetico, sv. Elizabeto.

S tem obiskom je sv. Držina obprvim stopila v javnost. Marija, mati sv. Držine ide z svojim sinekom, ki ga še samo v utrobi nosi, k Elizabeti, da pomaga staroj sorodnici, štere utrobo je dober Bog v kesnoj starosti blagoslovo z detetom, štero bi moglo zvoljeno ljūdstvo pripravljati na prihod Svetoga, ki ga nosi pod srom, z detetom sv. Ivanom Krstitelom. Marija, od štere sam Bog svedoči, da je bila milošče pune, te poti neje mogla nastopiti brezi bože vole. Bog jo je zvaio, Bog, ki je v njenoj utrobi prebivao, na to pot. On jo je zvaio, ar je šteo en dar pri- nesti svojem predhodniki sv. Ivani, en dar, šteroga šče po svojem trpljenji vsem dūšicam pokloniti: rešitev od smrtnoga greha, posvečenje. Zgodilo se je pa to posvečenje na *edno* Marijino reč. Na edno jedino Marijino želo, se je razlejao sv. Dūh, ki je napunio njenoga Sineka i ž njim njo, na edno jedino njeno reč se je razlejao na sv. Elizabeto, posveto to i njeno dete, šteroga ki je v utrobi nosila i je njegovo dūšo ščisto od smrtnoga greha, od tak zvanoga poprijetnoga greha, šteroga se mi po sv. krsti rešimo. Sv. Pismo nam te tolažljivi dogodek etak pripovedava: *„I je stopila (Marija) v Zohariašovo hižo i je pozdravila Ožebeto. I zgodila se je, gda je začūla Ožebeta pozdravljenje Marijino, je poskočilo āete v njenom teli. I Elizabeta je bila napunjena s svetim Dūhom i je zākričala z močnim glasom i pravila: Blagoslovljena si ti med ženami i blagoslovljen je sad tvojega tela! I od kod to meni, da pride mati mojega Gospoda k meni? Da glej! Kak je prišo glas tvojega pozdravljenja v moja vūha, je dete poskočilo od veselja v mojem teli. (Luk. II. 40—44.)*

Ja, kak se je Marijina reč zglasila, taki se je razlejao sv. Dūh na dete v utrobi. To se je ščistilo i od veselja poskočilo pa tūdi staro mater napunilo z miloščov i radostjov sv. Dūha. Marijina edna reč je to napravila, na edno reč svoje matere je to napravo Jezusek, ki je v njenoj utrobi prebivao. Prvo delo

sv. Družine, kak je nastanola, je bilo posvečenje. Na prošnjo svoje matere je ljubljeni Jezuš posveto v maternoj utrobi svojega bodočega predhodnika, sv. Ivana i napuno z miloščami njegovo mater pa celo njeno hišo, sveti Jožef te najvernejši i najsvetejši mož je pa k tomi deli pomagao z tem, ka je svojo presveto ženo na to pot pusto i jo na njej čuvao z svojimi molitvami i z svojov ljubeznostjov.

Glejte, dušice, kak se pride do posvečenja, kak se pride do rešenja iz robstva šatanovoga, kak se vstane na življenje iz smrti smrtnoga greha. Sveti Jožef nas pripela k Mariji, Marija nas pripela k Jezusi, Zveličari, lastniki vseh milošč, vsega posvečenja. Zato nam da na vūsta Maticerkev to lepo molitvico: *Jezuš, Marija, Jožef, presvetite nas, pomagajte nam, zveličajte nas. Amen.* Opravljajmo jo vnogokrat!

Lübezen Jezušovoga Srca do sv. Janoša apoštola.

„Vučenik, šteroga je lübo Jezuš, je ležao pri večerji na njegovih prsaj.“ (Jan. XXI.) To pravi sv. pismo. Sv. Janoš je bio te vučenik. Vsakoga vučenika je lübo Jezuš ali samo od sv. Janoša trdi sv. Düh, da ga je lübo Jezuš. Zakaj? Zato, ar je samo toga lübo posebno. To svojo posebno lübezen do sv. Janoša je Jezuš s tem pokazao, da je te smeo na njegovom božem srci počivati pri zadnjoj večerji i ka je samo tomi pravo po svojem stajenji: „tak ščem, naj ostane, dokeč ne pridem!“ S temi rečmi njemi je naznano, ka bode v velikoj starosti pun velkoga zaslužjenja vmro potem, gda je Bl. D. Marijo za smrt pripravo, štero je Jezuš tūdi samo njemi v skrb izročō.

Posebno je lübo Jezuš sv. Janoša, ar je samo te smeo počivati na njegovom srci. Samo te je smeo zvedeti za skrivnosti božega Srca, samo te je smeo segnoti po kinče, po mir, po blagoslov, po vse milosti v to neskončno lübeče Srce. Moj Bog, kakša milošča je to, glavo nasloniti na Zveličitelovo Srce i toga lübezni puno bitje poslušati! Kakša milošča je to: *na večnoj dobroti počivati, na večnoj liliji glavo držati, na večnoj radosti prijateljstvo vživati!* O, kakša milošča je biti gost samoga Boga te gda Te ide rešuvat celi svet v tistoj veri, od štere vekše i svetejše niti Bog ne meo na zemli! Sv. Janoš je bio zdrūženi z Jezušom tūdi pri križi. Vsi drūgi so zbežali, on je ostao veren do smrti svojemi vučeniki. „Štere je Bog naprej vido jih je tūdi naprej odločo, da bodo spodobni podobi njegovoga Sina.“ (Rim. VIII. 9).

Lūbo ga je Jezuš i zato njemi je dao miloščo, da je trpo ž njimi zajedno, da je rešūvao svet. I kak trpljenja tak tūdi dike svedok je postao sv. Janoš. On je bio najmre med njimi, kim je vužgo vero v njegovo odičeno stajenje i kim se je prikazao. Prav posebno lūbezen Jez. Srca je pa te zadobo sv. Janoš, kda je z vūst vmirajočega Zvelčitelja čūo te reči: *Glej sin tvoj! Glej mati tvoja!* Samo on i nišče drugi ne, niti glava Matercerkvi sv. Peter ne je dobo, nego edini on je dobo to miloščo, da je mesto Jezuš skrb noso na lūbo mater Marijo do njene preblažene smrti i da je ona njega lūbila kak svoje dete do njegove smrti. O, kakša je mogla biti lūbav, mesto Jezuš lūbiti Marijo. I to je dobo samo sv. Janoš. Pa jedino i najduže živé med apoštoli na zemli, prestane v vrelo olji moke mantrništva, da si zaslūži korono mantrnikov. Žive pa eno stotino, da si pod Marijinim varstvom povekša do nepregledne višine svoje zaslūženje i svojo nebesko slavo. Samo on, jedini on je vreden te posebne milošče Srca Jezušovoga. Pa to posebno lūbezen zakaj je naklonilo Jezušovo Srce samo sv. Janoš? Ar je samo te bio po stani spodoben Jezuš, samo te je bio *ledičen, čisti dečko kak Jezuš*. Najjakši dečko je tisti, šteroga srce Jezušovo najraj ma. To pa najraj ma *najčistejšega*. Dečki, kim čistejši ste, tem bliže ste Srci Jez.; to premislite pri posebnoj lūbavi Jezušovoga Srca do sv. Janoša Evangelista.

Kratke misli za dugo življenje.

Sledeče misli zato vržemo na papir, da bi je globoko zakopali v svoje srce. Šle do notri, ar so kratke. Gida pa notri prido, je dobro povlačimo z spominom, ka se ne pozabijo. Če to včinitimo, zidejo, pa prinesejo sad, šteromi je ime dugo, večno življenje.

Jezuš je pravo, ka je malo delavcov pri vnojoj žetvi, to je pri rešitvi dūš i zato naročo: *Prosīte Gospoda žetve, naj pošle delavce vu žetev svojo.* (Luk. X.) Ti delavci so dūhovniki. Malo jih je. Jezeromilion poganov nema ešče niednoga. Gospod žetve je sveti Jožef. Njemi je zroč dober Jezuš sv. Matercerkev. K sv. Jožefi se molimo za dobre, goreče dūhovnike, ka je dobi Maticerkev i ka jih zadosta dobi.

Prvoga i najsvetejšega dūhovnika je sv. Jožef odgojio v družbi Bl. D. Marije. Brezi Marije ne Jezuš, brezi Jezuš ne zveličanja. Prosi sv. Jožefa, ka boš pravo dete Marijino. Če si to, bo Jezuš živo vu vnojih svetih dūhovnikah, v svojih namestnikah; po teh pa ti vu njegovom Srci. Glej, ne šinfanje i pre-

ganjanje, nego molitev pomaga, ka so dobri, goreči duhovniki.

Dečkec Ludovik se je nasmejao na mater Blanko. Ta ga je obinola, kušnola, pobožala i z radostjov pravila: sinek, rada te mam! rada te mam! — A zdaj se pa zgledne na nebo i pristavi: Dober Jezuš, pa li naj vmerje raj te moj dragi sinek, kak bi te z smrtnim grehom razžalo. — Mati, ki tak guči, je sveta Blanka, i sinek, koga vči, naj raj vmerje, kak smrtno zagreši, je sveti Ludovik, francozki kralj, tretjerednik. Toča, povoden, sūša vničijo vse, a nekaj li ostane, v dūši, v štero pride samo eden smrten greh, pa nikaj ne. Ta je spodobna k poli, štero je vido sv. Ezekiel prorok: samo kosti mrtvih, samo smrt je bila na njem. Nega vekše nesreče na sveti kak je smrten greh.

Ūda je mati mladoga Melinthona vidila, ka so njegovi pajdaše, ki so z njim vred trpeli za vero, že mrtvi, njeni Melithon pa še živ, ne ga je otavila; ne ga je nazaj k življenji vabila, štero bi ga od vere, od Kristuša, od mantrniške krone znalo spraviti; ne, ona je štela naj raj vmerje, kak nebo zgūbi. Sama ga je nesla za koli, štera so pelala mrtve pajdaše, sama ga je djala, kda je med potjov v njenih naročaj dūšo pūsto, k mrtvim tovarišom na nje. Močna, sveta mati! O kak osramotiš tiste zverine — ne matere — štere v smrt greha nosijo svojo deco, v lagoje družbe, med protiversko čtenje i drūge grešne prilike, štere same včijo deco, ne vmreti za Jezuša, nego vmoriti ga! Matere, ste matere, kak Blanka, Melinthonova mati, ali ste zverine?

Zakaj nega duhovnikov? Sovražniki Kristušovi, kollegi Judašovi so dobili pri volitvah za peneze naroda glas naroda i moč ravnati ga. Penez, za šteroga je narod glasao, je najmre te v dačah i drūgih dajatvah že davno zdavao Kristušovim sovražnikom v roke. Za svoj penez, za svoj lastni penez je narod odao sebe Kristušovim sovražnikom, da tej njemi vničijo samoga Kristuša. Strašno pa istinsko. Ti zvoljeni sovražniki boži so zatem sklenjivali zakone. Ti zakoni so zbrisali pravice Cerkve, po šterij duhovnikova roka, štera blagoslov i odpūšćenje deli, ne bi smela prijeti za orožje. Zbrisali so te pravice Cerkve i zglasali zakone, ka duhovniki morajo prijeti za orožje. So prijeli, so šli v boj, i so spokapali tū. Zato ne duhovnikov i misijonarov. Nadale ne jih je, ar narod čte slabe časopise, štere grdijo duhovčino i lažejo na to; ne čte pa dobrh, da bi se te laži odpravile. Pa narod je po tom slabom čtenji i slabih zgledih tūdi mrtev postao vu dūšah. Mrtvec pa ne more dati življenja. Ne more dati v grehe zakopani stariš svojemi deteti vzgoje, po šteroj bi se zbūdilo v njem

dühovniško pozvanje. O koliko düš bi lahko živelo sveto i se zveličalo, če bi bilo zadosta dühovnikov. A pogübijajo se, ar je narod pri volitvah podpirao Kristošove sovražnike, ar je čteo njihove časopise i se ravnal po njihovimi zgledi.

Si žalosten? Pomisli, ka sv. Pismo etak svedoči od žalosti najsvetejšega Srca Sina božega: „Moja düša je žalostna notri do smrti.“ „Smrtne težave so ga obiše.“ „Postao je žalosten i tužen i prestrašeni.“ „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapüsto?“ V žalost svojega Zveličitelja pogrozi svojo žalost pa ti bolečine vtüne.

„Če peša moja moč, ne zapüsti me Gospod.“ (Ps. 70. 9.) Peša pa najbolje te gda se bliža smrt. Te, v toj priliki zdihavajmo i prosimo najbolje, kak vučenika na poti v Emaus: Ostani z nama Gospod, ar večer nastanjüje i den se je že nagnó. Ostani Gospod! Ostani, da se srečno borim z smrtjov. Ostani. — Ostane pa če jaz ostanem v žitki pri njem.

Te boli kaj v teli? Glej nedužnoga Jezusa etak boli: lica so modra od vdarcov pesnic, grlo süho od žeje, vüstnice britke od žüča, sence prebodene, glava ranjena, noge, roke prevrtane, žile, kite z štriki zvezane, pleča gloda križ, živci od križanja raztrgani, celo telo zbičano. Zaistino: „Mi smo ga vidili i je bio popolnoma spremenjeni.“ (Is. 53. 2.) Pa zakaj? „Naše slabosti je na sebe vzeo, i naše bolečine je noso.“ (Is. 53. 4.) Mirno trpimo, ar smo grešili! mirno trpimo, da ne bomo ne mi, ne drügi grešili!

Gda je Jezus nahrano z petimi kolači ječmenovoga krüha i dvema ribicama pet jezer moškov, so ti skričali iz zahvalnosti: „Ete je zaistino tisti prorok, ki je pridoči na te svet,“ (Jan. VI.) so ga počastili pa še za krala šteli postaviti. Moški, na vaših njihovih dela Jezus vnogo vekše čüde i nahrani ne jezere, nego milijone ž njihovimi sadovi. Kak ste za to njegovo dobroto njemi zahvalni? Ga jemlete kaj k sebi. Bog Vam da krüh na polji, da vživete krüh z oltara. Moški, bodite tak zahvalni, ne zavržite krüha Jezusovoga, kak so ga ne tisti petjezeri na gori. Moški radi jemlite krüh Jezusov k sebi.

„Delali so z njim, ka so šteli.“ (Mat. XVII. 12.) To pravi sv. Pismo od krvnikov, od mantralcev, ki so Jezusa mučili. Ka njim je pošepetno hüdi düh, na koj jih je nagibala lastna pokvarjena natura, na koj jih je nadržasto grešen svet, toga vsega so se poslužavali, naj dobroga Jezusa kembole morejo zmantrati. On je to dovoló njim, on to dovoli i tebi. A to dovoljenje je zaslužno. Zasluži tem več kaštig, kem več vdarcov dobi Jezus. Ka ti pravi düšna vest? Slüžijo pa tüdi drügi pri teh Jezusovih vdarcih. Slüžijo tisti plačo, i tem vekšo, kem bole jočejo i se pokorijo nad Jezusovim razžalenjom. Marija si je največ s tem zaslužila. Nasledüjmo jo.

Trnjava korona presv. Srca Jezušovoga.

Lepi den je. Z rožnoga ograçeka, šteri leži okoli prilične hižice ednoga predmestja, se zible na lejkih zračnih valovaj balzamova dišava skoz odpreto okno v hižico, v šteroj kleči mlada gospa. Njeno dūšo napunjava velka žalost. Obraz si zakrivle z rokami i bridko ječi. Skrivnostno, kak či bi mela smilenje z njenov bolečinov, piše lejka sapica, kūšūjoč zlate vlase siromaške trpinke. Liki te spomladni čar ne napravla na njo nikšega vtisa zato, ar je njeno srce napunjeno z morjom bridkosti. „Eli je mogoče, ka se je to zgodilo? Eli je mogeo prepūstiti Bog to probo meni, štera sam se bojūvala s strastmi svojega moža kak s hūdobnim dūhom! Vsi smo zgūbili dobro ime. Pregnani smo od vsej lūdi. Moj Bog, zakoj si to dopūsto?“ Bridko ječeč zgovarja glasno zadnje reči, tak ka se prestrašita njeniva dva lūblenčka: desetletni deček i osemletna deklica v sosednoj hiši.

„Mama, vej pa povejte, ka vam je?“ jo zoveta deteti i lūbeznivo jo obimeta. „Mama, vse ste se spremenili! Povejte mama skrivnost, inači se bojiva. O, kak se je pri nas spremenilo v zadnjem časi!“

„Resan, moja lūblenčka, istina je ka je inači,“ pravi s tihim glasom potrta gospa. „Od tistoga mao, kak je oča v vozi je pri nas jako, jako žalostno. Pa šče bo hūjše. Trbelo de nam kodi-vati od hiže do hiže!“

Pri tem je prikipela njena žalost do vrha. Zrūšila se je skoro brezi zavesti poleg stola na pod. „Istina, bridko je trpljenje, štero vas muči, predraga gospa Wagner, to se ne da tajiti,“ jo tolaži gospa, štera je mlado gospo znova pripravila k zavesti.

„Toda obvūpati pa ne smete. On šteri vam je dao globoko rano, jo bo tūdi zacelo.“ „Oj, kak bi bilo mogoče pri tom trpljenji?“ zavrne gospa trpinka svojoj prijateljici. „Pomislite le to, ka je moj mož hūdodelec i zato more biti v večletnom zaporu. Zavolo velkoga duga, šteroga je napravo s svojim razvūzdanim življenjom, sam prisiljena odati vse svoje imanje. Poleg toga nemam nikšega zaslūžka, ka bi mogla svojoj deci preskrbeti dobro vzgojo, kakšo nūcajo ravno zdaj bole kak gda šteč, da bi si s tem zagotovili srečno prihodnost za te čas i za večnost. Ne ne, za mojo srčno bolečino nega tolažbe. Prenašala jo bom, dokeč ne spadnem. Bog daj, da se to zgodi kak najprvlē.“

Ka pa de te z moje decē! — Srce mi šče počiti, či pomislim, kelko je pregrešo ravno oča s svojim pohūjšlivim življenjom

proti svojoj deci. Že sama ta odgovornost more pečiti njegovo dušno vest hūjše kak ogenj.“

Istina, gospa Wagner, miseo, ka ste svojoj lūblenoj deci oča pa mati, naj vas krepī, da nosite zvoj križ velikodušno z vsov svojov požrtvovalnostjov,“ jo prekine njena prijateljica, lejko božajoč jo po bledih i stoplenih licaj“. . .

„Kak naj se pa to zgodi? Ge naj poiščem pravo oporo?“ se oglasi gospa Wagner v svojoj prevelkoj žalosti. „Lūdje me bodo zaničavali zavolo mojega moža. S prstom do kazali na gospo uradnika, ki je napravo telko krivice i spravo celo družino v nesrečo i sramoto. Eli nedo pravili, ka sam se tūdi jez pridružila njegovoj hūdobiji i ka bi ga lejko obvarvala takšega činenja... Oj Bog, moja dušna vest mi nikaj ne pravi v tom tali, včinila sam, ka je bilo v mojoj moči. Molila sam, trpela — pa zaman“...

„Rada verjem, ka pravite,“ jo tolaži plemenita stara gospa — „pa bojte zagotovleni, ka čiravno smo od vsega zapuščeni, i čiravno ne najdemo srca, štero bi melo iskro lūbezni za nas, bije za nas drūgo srce, štero je vretina vse tolažbe, lūbezni i smilenja. Gospa Wagner, dobra katoličanka ste i tūdi častilka presvetoga srca Jezušovoga. Eli se ne bi obrnoli ravno v toj bridkoj vōri k tomi božemi srci, štero ma ravno zdaj puno lūbezni do nas. Probajte. Vržite se pred to sv. srce, položite v nje samo sebe, svoje lūblenčke, svojo zdajšnjost i prihodnost, prosite, naj v ognji svoje svete lūbezni popunoma spremeni vašega moža, ka njemi po težkoj vozi znova prisveti prostost i ka se povrne očiščeni v ognji trpljenja, kak pošteni i veren katoličanec...“

Tiho — popunoma tiho je poslušala mlada gospa te tolažeče reči. Vidile so se njoj kak zdravilni olij za njeno zmučeno, potrto srce i novo veselje za prišestno življenje.

V tom hipi se je čutila ešče slabo — jako slabo, kak či bi zgūbila v duši vero, vūpanje i lūbezen. Zato pravi s trepetajočim glasom: „Mislim, ka me je Bog zapūsto... Zakaj me tak mantra, čiravno so moje poti nej poti krivice. Prevelko je moje trpljenje, ka bi mogla najti zadosta tolažbe...“ Tak je tožila s trpečim Jobom. „Pravičen Bog proba svoje lūblence, ka zvedi, če so njemi sploj pokorni i poslušni,“ njoj razlaga z milimi rečmi dobra gospa.

„Poslušajte moj tanač. Obrnte se puni vūpanja k lūbezni punomi srci našega Zveličitela. Nede vam žao. Šče nikdar ne bilo čūti, ka bi što odišeo brezi tolažbe, či je pribežao k njemi obteženi proseč ga pomoč i smilenje. Eli čūjete, — gda se oglasi večerni zvon, — srce našega Zveličitela nas zove. Pridrūžite se

toj večernoj pobožnosti, štera se opravlja v čast presv. Srci Jezušovomi. Srce Zveličitelovo vam bo za to bogato poplačalo..."

Dobre pol vöre za tem kleči mlada gospa bledoga obraza, potrtega srca v lübkaj kapelici pri oltari srca Jezušovoga. Lepe rože okoli oltara čudovito dišijo po kapelici. I zdaj se začüjejo lepi zbrani glasi i lepo popevanje doni po svetišči. — Vse zove mlado gospo k zavüpanji v božo pomoč i k vdanosti. Liki ona se ešče proti stavla, sploj ječi: „Gospod, zakaj si mi to včino?" Pa čiduže bole se bliža cerkvena slovesnost k konci, tem lejkejše je njeno srce. Naednok se njoj vidi, ka se je odvalo žmeten kamen, šteri je dosegamao ležao na njenoj trpečoj düši. Nebeski mér napuni njeno srce, odsegamao gleda na bože srce, štero je obdano s trnjevov koronov. V hipi so se razšle vse tužne misli kak kmica pred suncom. — Vej tüdi ka naj se pri pogledi na trnjavo korono srca Jezušovoga ešče duže časa proti postavla božoj milosti, naj ne nosi z vdanostjov vsako bolečino v zadoščenje za vso nezahvalnost i za vse hüdobije, s šterimi mantrajo grešniki to bože Srce?

Roke položi navkriž pred sebov i moli v globokoj pobožnosti: „O bože srce Jezušovo, kak naj vüпам prositi, ka bi se meni boše godilo kak tebi. Ti nosiš trnjavo korono brezi mrmranja za grehe sveta — ne je zato častno za mene, ka te nasledüjem i hodim za tebov? O srce večne lübezni, poslušni moje prošnje i vroče želé: smilüj se moje male dece. Pošli žarek svoje neskončne lübezni v srce mojega nesrečnoga moža, ka se skesa, spokori i ka znova žive v tvojoj milosti i lübezni. O daj, naj njemi bo v hasek to trpljenje, štero je napravila trnjava korona tvojemi božemi srci!"

Ešče eden pozdrav, ešče eden pogled na kep Srca Jezušovoga i gospa Wagner odide iz cerkvi. Trnjava korona njoj je dala moč, da je nevstrašeno nastopila trnjavo pot svojega življenja i se junaško bojüvala proti vsem nevolam.

Detoljub.

Vzgojne drobtinice.

„Deca rada majo tistoga, što ma rad nje i či što nema lübezni do dece, te tüdi pri njüvoj vzgoji malo dosegne.“ (A. Gotte.)

„Deca majo malo pameti i njihova leta jih nagiblejo k veselji. Zato je pa nespametno zahtevati (siliti) od njih popolnost i resnost, štera je večkrat nemogoča celo pri tistih, ki jo zahtevajo.

Što z decov tak ravna, spremeni njüvo živahnost v žalost, zamori njüvo srčnost. Či so živahni (zaleteni), postanejo pri takšem ravnanji čemerasti, či so pa merni, postanejo bojazlivni. (Fenelon.)

„V živahnoj igri dečki pokažejo svojo naravo. Pri tom najbole skriti i bojazlivni značaj pozabi paziti na sebe i se pokaže v več formo kak je v njem. Či opazujete na igrajočega dečka, bote odkrili takše reči, od šterih nikdar nebi misli, i to vam bo pomagalo pri vzgajanji.

Či se deca ne igrajo, nego se skisneno vküp vlečejo, je to slabo znamenje. Živahna i nedužna igra je velki pripomoček proti slabomi nagnenji mladoga človeka.“ (Dupauloup)

Gda je pri vzgoji guč od dece, se ne sme misliti samo na deco od 3 do 6 let staro nego tüdi na vekše i na vekše ešče posebno. Starišje pa vzgojiteli morajo nūcati za dečinska leta primerna sredstva. Z detetom 5 let starim se ne sme tak ravnati kak z onim starim 10 let, s tem pa ne kak z starim 15 let. Ravnotak starišje nesmijo z vsov svojov decov v edno formo ravnati nego tak kak je za vsakoga primernejše. Vsakši človek ma svojo naturo. Nikdar ne najdete dva človeka, niti dva brata, niti dva dvojčka, ka bi bila popunoma vednaka v svojoj naturi. Vsaki človek ma nikaj dobrih pa nikaj slabih lastnosti. Eden te, drügi one, eden več, drügi menje. Vzgoja v glavnom ma te cio, ka dobre lastnosti v človeki, posebno v mladom, vtrdi, slabe lastnosti pa strga iz nature i namesto teh vsadi dobre. Kelko več v tom dosegne vzgoja, telko več je vredna.

Pregovor pravi: Vugibli drevo dokeč je mlado! Pri vzgoji pomeni: Obdelavli mladoga človeka, ar či ga ne vugneš, ne obdelaš dokeč je mladi, kesnej ga ne boš mogeo. Vse tvoje delovanje pri tom obdelavanji naj ma te namen: Slabe lastnosti vničiti, strgati iz mladoga srca i to srce okinčati z dobrimi, lepimi lastnostmi, šterim pravimo jakost, krepost. Pri tom pa moreš biiti jako potrpežlivi. Ne misli, ka bi v ednom dnevi ali v ednom tjedni svoje dete popunoma spreobrnó. Počasi, stanovitno, ne pūščati v nemar malih prilik za vzgojo. Gda te deca čemerijo se spomni na tista svoja leta. Kak si ti bio? Da deca majo svoje falinge, zavolo šterih te ravno čemerijo i zavolo šterih so potrebni vzgoje, toga so ne ona kriva, ar se človek s tem narodi. Krivi pa so dostakrat starišje, či deca v tej falingaj rastejo v velko škodo sebi na düši i teli pa tüdi v škodo človečoj družbi. Človek, ki že v mladih letaj ne dobi potrebno vzgojo, je spodoben pastrkóm na kukurici, na drevji, na trsji pa indri. Je škodlivi. Řezati te pastрке se pravi vzgajati.

GLEJTE LILJE NA POLJI.

Nikdar ne pravi i ne misli, gda vidiš dete nepokorno, neobgavno, nemarno, oblosŭjno, laŭljivo, brbravo, zamerljivo, čemerasto, gizdavo, nagnjeno k nesramnomi guči, k tatvini itd.: — Je vse zaman! Nikaj ne pomaga! Je kak ŕelezo! Či stariš obvŭpa nad poboŕanjem svojega deteta, je vse zgŭbljeno. Ravnotak ne pravi gda vse to vidiš: Eh, deca so deca, ka si človek ŕ njimi more! Mi smo tŭdi takŕi bili!

Istina, takŕi smo bili, nego či smo zdaj ne, je to sad vzgoje, ŕtero so nam drŭgi dali. Či pa smo zdaj ravno takŕi nevzgojeni kak smo te bili, je znamenje, ka smo malo vredni.

Človek telko več vala pred Bogom pa pred lŭdmi kelko bouŕo vzgojo dobi, posebno v mladosti. R.

Navuk od odpŭstkov.

Odpŭstek je zbrisanje tistih dugov, kaŕtig na dŭŕi, ŕtere človek z grehom ranjeni more poplačati na tom ali na ovom sveti v vicah (purgatoriumi.) Vsaki greh velki i mali pŭsti na naŕoj dŭŕi nikŕe zamazke čiravno ka se je človek spovedao pa dobio odvezo. V dobroj spovedi se nam grehi istina odpŭstijo, nego ostane eŕŕe te dug. To človek lejko na več formo doli odslŭŕi, ali vsega naednok ali večkrat. Tak se n. pr. lejko doli odslŭŕi z dobrovolnim trplenjom i prenaŕanjem nevol, z milodari v dobre namene, z molitvov, postom itd. Vse to so Bogi dopadljiva i za dŭŕo zaslŭŕljiva dela. Kelko več je teh dobrih del telko več duga je poplačanoga. Najlepŕa prilika za plačŭvanje toga duga so pa ravno odpŭstki. To se pa etak godi.

Naŕa sveta katoličanska Cerkev, edino prava, ar jo je sam Kristuŕ postavo, ma tak zvani „dŭŕni kinč“. To je pa viŕeŕnji preostanek tistoga zaslŭŕjenja, ŕtero so spravili v tom ŕivljenji Jezuŕ Kr., Devica Marija i svetniki. Dobro znamo, ka bi nas Jezuŕ Kr. lejko tŭdi inači odreŕo ne ravno s tem, ka je telko trpo i dao celo ŕivljenje za nas. Zato je pa On dosta več včino kak je Bog Oča ŕelo dobiti za dug naŕega odkŭplenja. To viŕeŕnje zaslŭŕjenje ma zdaj sveta Cerkev i to se zove „dŭŕni kinč“. Devica Marija si je s svojim lepim ŕivljenjom, s svojim trplenjom za nas dosta več zaslŭŕjenja spravila kak je bilo njoj potrebno. Ravno tak svetniki i svetnice boŕe. Tak ma sveta Cerkev nevsehlivo vretino bogastva. To ona, kak naŕa dobra mati, nam deli, ka si ŕ njim čistimo dŭŕo i si slŭŕimo nebesa, ali rajŕi pravmo, ona s tem pred Bogom poplača naŕ dug, či mi spunimo tisto, ka od nas ŕele.

Vsaki razmi, ka sveta Cerkev to sme delati, ar za to od nas ne prosi nikše plače v penezaj ali drūgo, nego za dūšne dobrote nam stavi dūšne pogoje, rekoč: Dete moje, či ščeš od mojega kinča kaj dobiti včini to i to. Ka pa žele od nas? Sledeče.

1. Biti moreš v stani milosti bože, to se pravj, ne smeš biti v smrtnom grehi gda ščeš dobiti odpustke.

2. Meti moreš namen, ka ščeš zadobiti odpustke.

3. Zvršiti moreš dobra dela, štera Cerkev določa za odpustke, to so: spoved, sv. obhajilo, obisk kakše cerkvi pa molitev.

Vse to pa je potrebno samo za popolne odpustke, za štere Cerkev to določa. Za nepopolne odpustke se navadno zahteva samo namen pa molitev.

Odpustki so dvoje vrste: *popolni i nepopolni*. Popolni odpustek je tisti, po šterom se nam odpusti ves tisti dug, šteroga smo gori razložili; nepopolni odpustek pa je tisti, po šterom se nam odpusti samo eden tao duga. To določiti ma samo Cerkev pravico.

Či što na smrtnoj posteli dobi popolni odpustek te ide včasi v nebesa, ar nema več kaj doli služiti v vicah. Što v življenji zvrši potrebne predpise pa zadobi popolne odpustke, s tem poplača ves dug za nazaj, za naprej ne. Razložim v priliki. Ti si prvikrat zadobo popolne odpustke gda si bio star 20 let. S tem ti je bio odpuščeni dug, šteroga si ešče v drūgo formo ne poplačao. Či si potem za štiri leta pa dobo popolne odpustke, si s tem plačao dug štiri leta nazaj itd. S toga se vidi, kak je dobro vsako priliko ponūcati za pridobitev popolnih odpustkov.

Ka se pa zbriše z nepopolnim odpustkom? Samo eden tao duga. Nepopolni odpustki so določeni na telko pa telko časa. Tak n. pr. na 40 dni, na 100 dni, na 7 let i 7 kvadragen itd. Dosta lūdi misli, ka kelko dni ali let zadobijo od teh odpustkov, do telko menje v vicah po smrti. Pa je ne tak. To se etak razmi. V prvom časi krščanstva so lūdje za svoje grehe po spovedi delali velke pokore. Edni so se mogli postiti 40 dni, drūgi 100, drūgi 7 let i v teh letaj 7 postnih časov. Te postni čas se pa v letinskem jeziki zove kvadragesima. Od toga pride kvadradena. V 7 letaj je bilo tak 7 kvadragen. Zato se pa z nepopolnimi odpustki človeki odpusti pred Bogom telko duga za včinjene grehe, kelko se je odpustilo prvim krščenikom, gda so delali tisto pokoro. Tak si mi zdaj z malim trūdom lejko zaslūžimo telko, kak inda dugov pokorov. To je dobrota naše Materecerkvi.

Na konci si naj vsakši zapomni:

1. Z odpustki se nigdar grehi ne odpustijo nego samo zaduženje za nje. Dokeč človek toga duga ne plača,

nemre v nebesa, nego se more prle v strašnom ognji v vicah očistiti.

2. Odpustki se skoro zmerom lejko darujejo za duše v vicah, nikdar pa ne za koga drugoga živoga. Vsaki za sebe lejko.

3. Či lübiš svojo dušo, či se ščeš ognoti časne kaštige v vicah i či maš smilenje do tam trpečih duš, skrbno se trüdi, ka zadobiš vse odpustke gde li moreš.

4. Razlagaj pravi pomen odpustkov tistim, ki dobro ne razmijo, posebno pa luteranom, šteri se z naših odpustkov radi delajo norca.

Svetoletni odpustki.

Vsako dvajsetpeto leto je tak zvano sveto leto. V tom leti romajo lüdje v Rim i tam dobijo popolne odpustke, či zvršijo vse predpise. Gda pa sveto leto mine, se zakladnica svetoletnih odpustkov odpre tüdi tistim, ki so ne mogli v Rim. Tak je letos. Do 31. decembra se lejko zadobijo svetoletni odpustki. Vsaki jih celo dvakrat lejko zadobi, či obakrat spuni ka je predpisano. Prvikrat je lejko obrne za sebe ali za verne duše v vicah drugič pa samo za duše v vicah. Predpisano pa je sledeče:

1. Opraviti moreš spoved i sv. obhajilo gdešte pri šteromkoli dühovniki.

2. Obiskati moreš pet dni zaporedoma štiri cerkvi ali kapele vsaki den. Či što pet dni zaporedoma nemre, lejko tüdi tak ka vmes kaj časa mine pa te si določi eden den, dokeč je ne pet dni opravljenih. Či nega več kak edna ali dve cerkvi se lejko v tema napravi liki trbe iti štirikrat notri pa znova vö po opravljeni molitvi.

3. Pri vsakšem obiski v cerkvi (štirikrat) moreš moliti po nameni svetoga Oče. Te nameni so: razširjanje svete vere, mir med narodi, za sveto deželo. Moli se pa petkrat Oča naš, Zdrava Marija i dika Bogi.

Za betežne i stare lüdi naj düšni paster sami določijo, ka morejo včiniti či nemrejo v cerkev pa bi radi zadobili svetoletne odpustke.

Nišče naj ne püsti vnemar te velke sreče. Bog zna, što se včaka pa svetoga leta.

Opomba: Svetoletne odpustke so vsi gospodje razložili na predganici, nego tü ešče ednok vernikom razložimo. Ar je to cio našega lista i ar to naročniki želejo zavolo onih, ki so daleč na delo odišli i ne bili doma, kda so se v cerkvi razglasili.

Don Bosko, prijatelj mladine.

Što ešče ne ve, njemi povemo, da je Don Ivan Bosko bio eden zaistino sveti duhovnik v Turini. Vse svoje življenje je posvetil za vzgojo mladine, posebno pa zapuščene, kak je po varašeh na jezere viditi. Ne je bio on sam. Po božoj volji je ustanovio družbo duhovnikov, šteri se ešče dnesden zovejo Salezijanci. Tudi naše Martinišče oni vodijo.

Kak paster za zgubljenimi ovci, tak je hodo Don Bosko za zapuščenov mladinov. Če je na cesti srečao dečkeca, ki je pohajao brezi dela, ga je včasi k sebi pozvao i ga lübeznivo pitao, odked je, kak se piše, ka dela, či ma stariše, gde stanuje, či zna moliti itd. Či je vido, ka ne ve, ga je kam na stran pelao i ga tam včio. Prle kak je šo naprej, njemi je dao kepček pa ga povabo na dom. Po nedelaj i svetkaj je na stotine dekeceov hodilo v njegov zavod. Tü so se nedužno igrali, bili pri sv. meši i predgi, kaj čteli, se včili spevati, moliti. Či je Don Bosko med tjednom na cesti srečao kakšega dečkeca, šteroga je že duže časa ne vido, ga je včasi pitao, gda je bio zadnjikrat pri sv. meši, pri spovedi i sv. obhajili. Navadno je pozdravo te svoje male prijatele: „Pridi v nedelo, to de me jako veselilo. Či moreš, priženi ešče druge.“

Večkrat je na travniki zapazo šereg dece. Šo je k njim, jih pitao kak se pišejo, odked so, ka delajo. Nato jim je pripovedavao od svojega zavoda, gde pride vküp dosta dečkov, ki se igrajo, spevlejo, telovadijo itd. Prle kak je odišeo od njih, je vsakšemi dao par krajcarov. Dečki so vsi veselo kričali za njim: „V nedelo pridemo tudi mi!“

Čredoč po svojem opravi, je večkrat najšeo na cesti mladence, ki so na golom sedeli pa se kartali ali meli druge igre. Don Bosko se jim je lübeznivo približao. Dečki so si šepetali: „Što je to?“ i namesto da bi duhovnika pozdravili, so se smejali i naprej igrali.

„Rad bi se z vami igrao,“ jim pravi Don Bosko s tistim glasom, šteri je spreobračao srca. „Što zmaga? Što zgubi? Za kelko se igrate? Dobro, jaz za sebe plačam.“ Pa je vrgeo peneze na robček. Ta lübeznivost nepoznanoga duhovnika je dečke pridobila. Zadovolni ka so dobili novoga igralca, so njemi napravili prostor. Don Bosko se je igrao vmes jim pa razlagao verske resnice i to tak lepo, ka so ga vsi poslušali. Pridočo nedelo so skoro vsi prišli v Don Boskov zavod k sv. meši.

Ednok je šo mimo franciškanske cerkvi. Ne daleč je sedelo več dece. Don Bosko jim je pokazao sladke skorice, rekoč: „Poglejte, šteri me zgrabi, njemi dam vse.“ To rekši je bežao v cerkev deca pa za njim. Oda so henjali klepetati, jim pravi: „Najprle poslušajte ka vam povem. Povej mi, pita najstarejšega, ka bi se zgodilo s tebov, či bi mro v smrtnom grehi?“

Dečki so pogledali zdaj Don Boska za pali skorice, štere je držao. Znali so, ka tisti dobi največ, šteri de znao najbolje odgovoriti. Kakše frtao vöre jih je držao v cerkvi potem je pa šo vö i njim tam razdelo skorice. To se je dečkom tak dopadnolo, ka so šli ž njim do doma i kesnej vsako nedelo pa svetek prišli, v zavod.

Na vulici Doragrossa ednok sreča dečka, vsega strganoga i čemernoga obraza.

„Što si?“ ga vljudno pita Don Bosko.

„Što sam? Ka to vas briga? Što ste pa vi?“

„Jaz sam duhovnik i ljubim deco. Po nedelaj pa svetkaj zbiram dosta dečkecov blüzi Refugija. Jaz sam Don Bosko. Zdaj gda sam povedao svoje ime, mam pravico zvediti kak se ti pišeš?“

„Jaz sam sirmaški dečkec, brezi dela, brezi oče i matere.“

„Ka pa delaš tū?“

„Službo iščem, pa je ne najdem.“

„Dobro, jaz ti ščem pomagati. Kak se pišeš?“

„Pišem se . . .“

„Poslušaj! V nedelo te čakam. Pridi zagvüšno, ne bo ti žao. Dobro se boš razveseljavao, potem ti pa poiščem službo.“ Dečkec je nikaj časa nepremično gledao na Don Boska, kak da bi premišlavao njegove navuke. Dobio je par krajcarov, za štere se je prisrčno zahvalo, rekoč: „Hvala, Don Bosko! Pridem v nedelo, gvüšno pridem, či me ne bo, me mejte za lažnika.“ Dečkec je resan prišeo vsako nedelo. Tū je najšeo dobra srca i sam postao dobroga srca. Začno se je včiti pa iz zgüblenoga dečka postao goreči misijonar. Don Bosko je dobro znao, kak je Bogi po voli, či što lübi pa rešuje mladino, od štere je Jezuš pravo: „Püstitute male k meni priti ar njih je nebesko kralestvo.“ Znao je pa tüdi, ka či je mladi rod ne dobro vzgojeni, či je ne na fundamenti krščanske vere, potem je vse zaman. Potem ne pomagajo dosta vse državne postave, vsi žandarje pa policaje. Z la- goje mladine nemrejo zrasti dobri možje i žene. Či sta pa oča i mati za nikoj, nemreta dati dobre vzgoje svojoj deci, šteri do tak znova za nikoj. To tak ide naprej od roda do roda na velko düšno, telovno, gospodarsko i narodno škodo vseh. Zato pa rešavajmo mladino i rešeno bo vse.

Glasi iz doma i sveta.

Misijoni v Berlini. To je eden med največšimi varaši na sveti. Z vekšega so protestantje. Katoličanskih cerkev je 44, pöleg teh pa ešče nekaj vekših kapel. Cvetni tjeden je bio v vseh teh cerkvah misijon za ženske, velki tjeden pa za možke. Vsaki den so bile po tri ali štiri predge. Tri dni je bio misijon tüdi za mladino ešče za šolsko.

Moč krščanske lübezni. V Newyorki se je porušila velka hiša pa pokopala dosta lüdi. Med tistimi, ki so rešavali, je bilo tüdi pet dühövníkov. Ne so se brigali-za nevarnost svojega življenja, nego šli notri i pet delavcov rešili, drügam, šterih so ne mogli, so pa podelili tolažila sv. vere.

Mehika nas vči. To je edna velka država v jüžnoj Ameriki. Prebivalci so skoro vsi (90%) katolíčanci pa vendar majo v roki vso vlado framasoni (brezverci.) Ta vlada je stírala vse püšpeke i dühövníke, zaprla kloštre, cerkvi i drüge verske ustanove. Pa zakaj ma te mali procent (10%) takšo moč proti vsem drügam? Zato, ar so katolíčanci ne organizirani, to se pravi, ne držijo se trdno svoje dühovščine, ne so odločni pri zbiranju poslancov (követov) nego raj so volili brezverske stranke, čteli brezverske novine, med sebov se grizli i preganiali što bi prišeo do vekše časti. Zdaj delajo grözno pokoro za vse to. Zdaj vidijo, ka je zmaga samo v odložnoj borbi pod krščanskov zastavov z dobrimi viditeli.

Japonski zdravnik postao dühovnik. To je dr. Totsuka. Posvečeni za dühovnika je bio lani. Naskori po tóm je dubo od svetoga öče dovolenje, da je prevzel vodstvo tiste bolnišnice (špitala) v Tokiu, stero je njegov bogiti öča dao zozidati. Pomagajo njemu eden zdravnik pa tri sestre (nüne.)

1600 letni jubilej. Vsakše leto dne 3 maja se obhaia spomin na najdene križa Jezusovoga. Letos je že 1600 let kak je sveta Helena, mati casara Konstantina velkoga med razvalinami na gori Kalvariji najla pravi križ Kristušov.

Pet bratov — vsi redovniki. Na Nemškom v mestí Fulda je nedavno meo prvo sv. mešo P. Zeno Fleck. Pri oltari so njemu dvorili štírije njegovi brate, šteri so vsi redovniki frančiškane kak on. Dve sestri stannüni. Sveti öča so vsem poslali svoj blagoslov.

Srce vzgajati je prvo. L'nški püšpek se na vso moč borilo proti nedostojnoj ženskoj obleki. Kardinal Gasparri je v imeni svetoga Ö'e pohvalo püšpeka z ednim pismom gde piše med drügam tüdi to: „Ženstvo našega časa, posebno mlajše, se preveč briga za kinčanje tela, pri tom pa vñemar püšča vzgojo srca.“

Najlepše romanje. Nemški pisatelj Alban Stolz je spisao knigo čd romanja v sveto deželo. Na konci pravi: „Eden ali drügi de mi malo nevoščljiv, ka sam jaz bio v svetoj deželi on pa ne. Liki, kelko bole se zatopiš v skrivnost svete vere, telko bole spoznaš, da je pet k živimi Jezusi v Oltarskom Svestvi več vredna kak romarska vožnja do njegovoga kamenoga graba v Jeružalemi.“

Prvo sv. obhajilo na smrtnoj posteli. Nedavno je v Londoni mrla 84 let stara gospa Foulmin. Bila je lutranska (evangelíčanska). Na smrtnoj posteli pa je prestopila v katolíčansko vero i z velkov gorečnostjov prejela sv. obhajilo. To je bilo njeno prvo pa zadnje obhajilo.

V spomin svetomi Erančiški. V Milani na Talanskom so meseca aprila položili fundament za velki spomenik svetomi Frančiški Asiškomi. Pri toj slavnosti je bio sam ministrski predsednik Mussolini.

Dvestoletnica svetništa. Ravno zdaj je 200 let od tistoga časa, kak sta sv. Alojzij Gonzega pa sv. Stanislav Kostka bila proglašeni za svetnika. V najlepši letaj mladosti sta se preselila iz toga sveta k Bogi po plačilo za istinsko sveto, čisto, spokorno življenje. Oba sta lepiva patrona, zaščitnika mladine, zato, mladina krščanska, čti rada življenje teh svetnikov, nasleđuj jiva, ljübi i se jima priporočaj.

„Fantič le gori stani!“

Te veseli pijančuvanje?

V pijači edni vidijo svoje največje veselje. Brezi pijače si nemrejo misliti veselja. Pa tudi, vsi ponočnjaki pijačo jako ljubijo. To se razmi. Kak črvovje okoli nesnage, tak se zbirajo i sedijo okoli pijače. Ostarija je njūva cerkev, pijača njūv Bog.

Eli je pijača resan takša sladkost vsej sladkosti? Samo tisti ljudje, šteri nikaj ne mislijo, vidijo v pijači takšo dobroto. Mūva zemiva to reč pod rešpeter i pogledajva si jo ka je v istini na njoj.

Ne pravim, ka na pijači nega nikaj dobroga. Či je vino resan dobro, no, pa je dobro Ništerno vino je pa tudi pravih jecih ali cvič, ka bi se moglo človek skoro za stō držati, kda je pije. Mene takše vino stroši i mislim, ka koga drugoga tudi. No, prava sreča takšo pūščobo ne piti! Žganica pa ma bridek i žarek tek, segreje i speče, kak bi človek pio kaj ognjenoga. Zdravoni človečemi gustuši se nikaj ne prileže. Te, da sam prvikrat probao, sam se strašno kisilo držao i pravo: Uj, kak je to pūsto i bridko! Kak morejo ljudje kaj takšega piti. Le, či se človek prevči, te ga začne žganica vleči. Strast ne pa zdravokus ali istinska potreba vleče človeka k žganici.

Nekaj ravno takšega kak z žganjom je s tobakom. Nišče ne začne zato kaditi, ka je cigaretlin dober. Vsaki samo zato, ka se „pokaže“! Či se s tem istinsko kaj pokaže to je drugo pitanje. V začetki je cigaretlin ali cigar pūst i bridek. Što se toga ne navči, je dobro; kda se pa ednok privči, je hlapec te navade i njoj more spōj služiti. Tudi jaz sam kak dijak, cigaretlin probao, pa se mi je vido tak bridek, ka sam se ga več ne dotekno. — No, ka je kaditi nej nikši greh, to dobro znate i najboši ljudje lahko kadijo, ne ka bi se nim moglo kaj v oči metati. Dobro delo i zasluženje je pa tudi ne nikše; i či si šče nej navčeni, dam tudi tebi te dober tanač, ne privadi se nikdar, nikaj ti nede falilo, ravno tak boš srečen i zadovolen, pa ništerne jezere si ešče prihraniš, štere boš lejko bole pametno ponūcao.

Čeravno je vino dobro, — pa, kak dugo maš to dobroto, šterō vživáš? Par hipov: dokeč po grli teče i nikaj več. Parkrat zazijaš, prevržeš doli, — pa je vsega konec! Gda je pa že ednok v žel. dci, pa nemaš nikšega občūtkā več. Edino te občūtek, či je želodec pun i napihnjeni kak boben, pa ka je glava nekam meglena i žmetna kak tikev. No, eli je to resan tak neizrekliva dobrota, sladkost i sreča, kak ljudje navadno mislijo, kda nemrejo zadosta prehvaliti tega „rujnoga sladkoga vinca, zlate kaplice, nebeške pijače“?

Vej ga vsakomi privoščimo, — a vse, ka je prav; ne pa do nebes pozdigavati i v zvezde kovati reči, šterih sreča je jako opotekajoča!...

Poglednimo malo na drugi kraj, ka pa pijača napravi, či je preveč. Kelko hūdōga, škode, žalosti i bridkosti! O, to je pa ne tak kratko, kak je kratek občūtek, kda vino po guti teče!...

Namesto opisavanja naj ti bo tū pōstavlena kratka pa istinska dogodba. Tū vidite kakše veselice napravla i kakše torte peče „sladko vince, zlata kaplica“ našim dečkom i njūvim staršom...

Dvoje Martinovo.

Lepi letni čas je jesen. Vsa narava je pisana, kak bi jo malar narisao. V toj pisanoj jeseni je Dolencom najlūbši svetek Martinovo. V proščecijah

romajo v goro, v hrame nesejo sebov jesti, ništerni naloži posodo v koš, ka de zadosta za Martinov večer.

Martinova nedela se je prismejala, tak lepa je, ka se misli, ka se je zemla zadnjikrat ovenčala, prle kak jo odene beli prt. Vse tiho je povsedi. Gril je z adremao, ftice so pot hnole, ešče Krka teže merno, kak da ne bi štela praviti, kelko žalosti je vidila ob svojih bregovih z davnih dni.

V to tihoto zadoni iz daljine krik, nato več glasov, kek tülenje razkačenih zverin...

Odked? — Tam z onoga kraja Krke z predmestne oštarije donijo ti glasi. Neso zverine, štere iščejo svojo hrano, mladi dečki so, štere je segrelo vino, šteromi na čast so se zbrali v njegovoj cerkvi.

Kričanje narašča, skoz dveri se siple cela banda, bijejo se, ništerni branijo. Zdaj se zablsne nož, eden močno zakriči i vujška zleti krv... Mladi dečko vkup spadne, — ništerni odbežijo, drugi gledajo brezi vsmiljenja na žrtev v sledajih zdihljajih... Odnesejo ga v špitao, tam vmerje ešče tisto noč. Trumoma ga hodijo škropit, lüdje ga pomiljujejo, ka je mogoč tak mladi že žalostno končati...

Nišče pa ne vidi strašne prikazni, štera stoji pri mrtvoj glavi i se smeje, smeje...

Oj, Martinova nedela, kak si žalostna! Po človečoj krvi diši ešče tam na tistom groznom mestu. Misli se, ka se vsakši more ognuoti nesrečnoga kraja. Nišče ne bo zbrisao sled krvi, štera je tekla pred tistov hižov...

Čas ide grozno friškō. Že je minolo leto od onoga strašnoga dogodka. Znova je Martinova nedela i ravno v tistoj krčmi se čujejo harmunike. Plešejo pari, sami mladi pari, mladina v šteroj vidimō mi našo prihodnjost. A, kakša je ta mladina! Vsa ponorela, divja i razvūzdana, ka je strah pogledati v te obraze. Okoli hiže pa hodi grda pošast, sam šatan je to, šteri čaka pijane lūdi v oštariji. Zaman ne hodi tū, nego išče novih žrtev te vaš lažiprijatelj, alkohol! V vini je, štero krščujete dnes! Bežite!

Vūha so giūha, oči ne vidijo. Zdaj se začuje besno kričanje. Iz oštarije pribeži mladi dečko, plašno gleda, kama bi vujšeo. Za njim pribežijo drugi pljanci. Eden ga vdari z branovlekom, šteroga je vzeo s kol, po glavi. Strašen krik i — dečko spadne na zemlo...

Morilec pobegne kak Kajin. Pobitoga dečka pa odpelajo v špitao. Nesrečna njegova mati beži v cerkev, spadne na kolena i zove na glas: „Marija pomagaj, smiluj, smiluj se!“ Prekesno!

Za dva dni ide po varaši pogrebni sprevod. Belo drevo, vencov dosti, dosti lūdi ide za sprevodcm v tolažbo obvūpanim starišom.

Poleg dreva pa stople pá pošast i se grdo smeje...

Ali ešče ne zadosta žrtev?! Grobi, ka ešče ščete od nas?...

To te naj tisto veselje, štero svet obeta i ponūja svojim prijatelom! Takše smrt!...

Sladko vince piti
to me veseli
dobre vole biti
svoje žive dni,
svoje žive dni
biti brez skibi
dokeč vince
me — ne vmori.